

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

II. Vilmos.

(T. Z.) A nagy német birodalom imperatora, kinek ragyogó nevét írjuk soraink fölé, szombat óta vármegyénk szomszédságában élvezi Frigyes főherceg vendégszeretétét.

A világ mindennapi életében egy kimagasló, hatalmas momentum e tény, mely közvetve reánk tereli az öt világ-rész népeinek megszámlálhatatlan tekintetét.

A szőke Duna csobogó hajjain halad naponta az a hajó, mely magába rejti a germán Cásart, aki most már ismételtelen dokumentálja a magyar nép iránti rokonszenvét eljöveteleivel.

Örömmel és büszkeséggel konstatáljuk, hogy amidőn a németek nagy uralkodója hazánkat időnként felkeresi, választása mindenkor arra a bájos területre esik, mely megyénk testének, ha közigazgatásilag nem is, de természet-szerűleg szerves részét képezi.

Bácsmegye lakossága is részt kér a vendéglátás örömeiből és ha közvetlen nem is mutathatja ki igaz és őszinte rokonszenvét II. Vilmos császár kimagasló személyisége, dicső cselekedetei iránt, de a távolban féltő gondossággal őrködik minden lépése felett a magyar házigazda közmondásos udvariasságával és előzékenységével.

Ritka nemzet az ma a földkerekségén, amely oly bölcs uralkodóval büszkélkedhetik, mint büszkélkedik a nagy német birodalom az övével.

A nagyhatalmak állami életében II. Vilmos császár uralkodása oly ragyogó tények és eredmények szakadatlan láncolatából áll, melyek csodálatra és lelkesedésre ragadják az egész világot.

Méltó barátja ő a mi szeretet ősz királyunknak, kitől mint fiatalabb, mindenkor bölcs tanácsokban van része, melyeket ifjúságának hatalmas lelkesedésével fordít népeinek javára.

Modern uralkodó a szó szoros értelemben, aki nem habozik egy pillanatig sem lemondani családi tradíciókról, ha mélyen érző szívét népei előtt azok jóvoltáért fel kell tárnia.

Pedig a német birodalom óriási területét bölcsen és közmegelegedésre kormányozni emberfeletti feladat, melyet csak oly ember képes megoldani, mint a népszerű és szeretett imperátor, aki itt van közöttünk, az ő magyar barátai között.

Az összes nemzetek között mi vagyunk elsősorban azok, akik mély érdeklődéssel kísérik Vilmos császárnak minden bölcs ténykedését és az első vagyunk, akik minden sikerét, melyből mindennapra esik egy nagy csomó, igaz rokonszenvvel és elragadtatással üdvözöljük.

Nincsen falu, nincsen határ, melynek népe ne érdeklődne az ő felséges személye iránt és ne csodálna a nagy német birodalom óriási arányu fejlődését, melyben az orosz-lánrészt, a nagy német uralkodónak jut.

És hogy ez így van, azzal mintegy dokumentálja e nemzet azt a baráti vonzalmat, mely II. Vilmos és közöttünk magyarok között, az első szívélyes találkozás óta fennáll.

Hiszen ki ne emlékeznék arra a híres felköszöntőre, midőn a fejedelmi ajkak egy egész világ előtt nyitak szóra és hirül adták tulnan az óceánra is, hogy Magyarország népe az első között van dicsőséges multjával, fényes jelenével. Hogy e nemzet méltó barátja az övének erőre, jellemre, haladásra nézve és amely nemzet előtt ő meghajtott az elismerés palmaágát, mely örök büszkeségét képezi nekünk magyaroknak!

Ki ne emlékezne II. Vilmos császár legutóbbi ittlétére, mely annyira bővelkedett kedves epizódokban, melyek mind azt bizonyították, hogy hozzánk őt az igazi rokonszenv vezérelte.

Legutóbbi ittlétekor felkereste a jó bácskai népet, szóba elegyedett velük és midőn távozott, magával vitte a kellemes impressziók nagy sokaságát, melyek őt szombaton ismét hozzánk vezérelték.

Örömmel és lelkesedéssel látjuk tehát őt ismét viszont megyénk határában és midőn őt igaz szívből üdvözöl-

jük, kívánjuk, hogy azok a napok, melyeket nálunk tölt, valóban az üdülés és szórakozás napjai legyenek és felejtessék el a nagy uralkodóval ország-lásának nehéz gondjait.

Megyénk népe féltő gonddal őrködik léptei felett, nyugodtan töltheti nálunk napjait: mert akit magyar kar, magyar szív őriz, azt megóvjva Isten minden veszélytől!

A tanítás új rendje.*)

A „Bácska“ 68. száma „Az új tanórarend“ c. vezetőkikében az áll. főgimnáziumban behozott új tanítási renddel foglalkozik.

Miután minden újításnak természet szerint s a dolgok teljes és alapos ismerete mellett is ellenesei szoktak lenni, nekem, aki az új rend híve vagyok, az a célom, hogy a dolgot teljesen tiszta világításba helyezzem, hogy a való tényállás nem ismerése miatt, vagy hangzatos frázisok által félrevezetve ne szaporodjék az ellenzők száma. De másrészt nem volnék őszinte, ha be nem vallanám, hogy felvilágosításaimmal nem csak a még habozókat, de az ellenesek táborát is meg szeretném hódítani — azon ügy számára, amely egyelőre csak a mi intézetünket érdekli, de távolabbi vonatkozásaiban egész társadalmi életünkre jótékony hatást van hivatva gyakorolni.

A fentidézett cikk írója ellen, azt hiszem természetes az a kifogásom, hogy, midőn az új tanítási rend alig jutott még nyilvánosságra, az előadásokat még alig kezdtük meg, már is azt találja fel a nagy közönségnek, hogy az új rend elhibázott és hogy a társadalom nem rokonszenvezik vele. Honnan ismeri a társadalom felfogását, érzését! Ugyanannyi joggal azt kürtölhetném világgá, hogy a társadalom örömmámorban uszik az újítás miatt.

*) A tanóra kérdésében álláspontunkat multkori cikkünk képviseli: szívesen közöljük azonban a zombori állami főgimnázium kiváló igazgatójának Rittinger Antalnak eikkelyét, amely a zombori főgimnázium tanári karának álláspontját ismerteti. S miután a mi meggyőződésünk ezen értékes cikk dacára is a régi maradt, sőt hitünkben azóta meg is erősödöttünk, Rittinger Antal igazgató ur közleményére okvetlenül reflektálni fogunk.

Azonban egy-két ismerősünknek dicsegete vagy gáncsa nem lehet döntő, ha az egész társadalom felfogásáról akarunk szólni. Hogy ezt tehesük, várjuk meg legalább egy egész évnek tapasztalatait.

De térjünk a dologra!

Azt mondja a cikkíró, hogy az öt órás szakadatlan előadás az iskolateremben, szűk padokban összezsúfolt tanulók egészségét veszélyezteti. Nem vett azonban magának fáradságot az intézetbe jönni, ahol meggyőződhetnék arról, hogy tantermeink nincsenek zsúfolva, mert a szakorvosi vélemény szerint az egészség veszélyeztetése nélkül még több tanulót lehetne akármelyik osztályban is elhelyezni, mint a hány jelenleg ott el van helyezve; meggyőződhetnék arról is, hogy padjaink nem szűkek s egyáltalában nem a véletlenre van bízva, hogy mely osztályban milyen méretű padok vannak, hanem minden tanuló a saját magasságának leginkább megfelelő padot nyer; azt sem lehet mondani, hogy az öt órás előadás szakadatlan, mert minden óra után 10—15 pernyi szünet van, mely idő alatt a tanulók az udvarban üdülnek, szórakoznak. Marad tehát az első állításból feltétlenül igaznak az öt óra, kivéve, hogy a négy alsóosztályban hetenkint kétszer csak négy óra van.

Azt mondja továbbá, hogy a tanulásnak nem lehet meg a kivánt eredménye, mert az öt óra alatt öt más tárgyból hall a tanuló előadást és valószínűs szellemi zűrzavar fog az előadások után elméjében kifejlődni.

Ezek olyan nyomós állítások, melyek hogyha igazak volnának, már magukban is megdöntենék az új rendet. De elemezzük csak kissé. Mindenesetre különbséget kell tenni a munkabírás tekintetében az alsó- és felsőosztályok közt. A felsőosztályokban hetenkint két napot kivéve, amikor tornaóra enyhíti az öt órát, valóban öt tárgy nehezedik egy-egy napra. S ha az előadás csakugyan úgy folyék, mint ahogyan cikkíró ur képzeli, vagy legalább előadja, hogy t. i. az első tanár komoly redőkbe vont ábrázattal belép a terembe, az egész osztály áhítatos csendben, remegve fogadja, a tanár leül s kezdi mélyszeges tudományát kiönteni, kilenc órákor csengetés, az első kilép s jön be hasonló ábrázattal s hasonló, de más térbeli tudományával a második, tizkor a harmadik, tizenegykor a negyedik s tizenkettőkor az ötödik, mondom, ha így folyék az előadás, akkor érteném, akkor magam is azt mondanám, hogy a tanulók egy órákor bábeli zűrzavarral, szédülve hagynák el az iskolát. De nem így folyik ám ma az előadás! A tanár a nyolc órás csengetés után 1—2 perccel osztálya felé indul, még mielőtt

odaér, hall valami zsbongást, a diákok eszmecseréjét, vannak akik ezt lármának is minősítik, szóval a gyerekek nem ülnek úgy a padokban, mintha le volnának szögezve; a tanár barátságos arccal belép, — ő az ifjúság barátja, jóakarója, — egyet-mást beir az osztálynaplóba s aztán felteszi a kérdést: mit is tanultunk a múlt órában? Világos, hogy ezt mindenki tudja, jelentkezik is mindjárt néhány, aki meg akarja mondani, de ő felhi egyet, felhivja a másodikat, a harmadikat stb., a folytonos újabb és újabb kérdésekkel s feleletekkel tágul a kör s végre elmondották, esetleg kétszer is a multkor tárgyalt tananyagot. Mondjuk ez eltartott 15—20 percig. Most a tanár vagy feladott kérdések alapján az egész osztállyal közös munkában megállapítat bizonyos új dolgokat, a jövő leckét, vagy pl. a történelemből önálló előadásban adja fel az új anyagot, vagy esetleg olvasnak valamit, vagy elemeznek új klasszikus szöveget, már amilyen a tárgy. Ezzel eltelik újabb 20 perc. Hátra van még mondjuk 10 perc, ezalatt rekapituláltatja a tanár az egész osztály belevonásával az új tananyagot s ime csengetnek. A tanulók eleget tettek egy tanítási óra kötelezettségének, teljesen tisztában vannak a jövő óra tananyagával, sőt a jobbak biz azt már tudják is. A tanulók kimennek 10 percre az udvarra s ott tesz kiki, amit akar. Fáradt-e akármelyik tanulónak a szelleme, amikor újabb csengetés után belép az osztályterembe? Lehetetlen! Egy 14—18 év közti tanuló eltölthet hallgatva, majd beszélve, majd mozogva öt órát különös fáradság nélkül. A gyengébb szervezetű is majd hozzáedződik, az életben ugyanis szüksége lesz rá.

De még könnyebben megy a dolog az alsó osztályokban. Az órarend úgy van összeállítva, hogy hetenkint négy-szer van ugyan öt órás napjuk, de az öt órában mindig csak négy tanulni való tárgy van, az ötödik vagy szépírás, vagy torna, vagy rajz. Mi okozhatná itt a szellemi zűrzavart! Semmi sem okozhatja s az nincs is meg.

De már a legnagyobb tájékoztatanságra vall azt állítani, hogy a délutáni pihenő csak papíron van meg, mert az új rend szerint a délutánokat estig lefoglalják a rendkívüli tárgyak. Ellenben a régi kipróbált órarend szerint a délelőtti 3 (?) és délutáni 2 órás előadások után maradt elég idő tanulásra és pihenésre egyaránt. Először is helyre kell igazítanom, hogy a régi órarend szerint minden nap délelőttjén 4 óra volt és nem 3. Továbbá fel kell világosítanom a cikkírót, hogy a régi rendszerben is voltak rendkívüli tár-

gyak, még pedig egy órával sem kevesebb, mint ma. Már most neveléséges azt állítani, hogy a régi órarend szerint, amikor az összes rendkívüli órák is délután tartattak és azonkívül még rendes tárgyak is 2-től 4-ig, amikor tehát minden délután 2-től 5-ig volt lefoglalva, akkor maradt az ifjúságnak délután elég idő pihenésre és tanulásra; ellenben ma, amikor csak a rendkívüli órák maradnak délutánra, nem volna a fiúnak ideje sem pihenésre, sem tanulásra.

Külömben a rendkívüli tárgyaknak nem szabad olyan nagy fontosságot tulajdonítani. Először mert csak azok tanulják, akik önként vállalkoznak rá; ha tehát teher, akkor olyan teher, melyet nem az új rend rak rájuk, hanem amelyet maguk keresnek. Másodszor csak a jobb tanulók fognak rendkívüli tárgyat tanulni, mert azokat, akik a rendes tárgyakban nem fognak kellő eredményt felmutatni, azonnal kizárjuk a rendkívüliekből. Harmadszor még az éneket is beleszámítva, naponta átlag alig 40—50 tanuló van rendkívüliekkel elfoglalva, tehát 300-an föltétlenül mindennap egész délután pihenhetnek. A rendkívüli órákkal elfoglalt 50 tanuló legtöbbje csak egy-egy órában van lekötve.

De hogy a pedagógiához való értését is bebizonyítsa a cikkíró, helytelennek állítja, hogy az új rend egyszerűen akarja beadni a tudományt, míg a régi rend helyesebben adagonként adta be. Pedig e tekintetben a kettő közt az a lényeges különbség, hogy a régi rendben egy 4 órás nap után egy 6 órás következett, majd ismét egy 4 órás és utána ismét egy 6 órás; az új rendben minden nap egyformán 5 órás. Ki ne látná be ennek helyesebb voltát!

Ami már most a középosztálynak patriarkális 12 órás ebédjét illeti, azt bizony manap már senki sem eszi meg fél egy vagy egy óra előtt, akár van rá kényszerítő ok, akár nincs.

Ellenben igenis van, de csak egyetlen egy elfogadható ellenvetés és ez az elemi és középiskolai tanuló ebédeidejének kérdése ott, ahol egy családban mindkét féle tanuló van, ezt a nehézséget mindig elismertem, elismerem ma is.

De miért nem helyezhetné az elemi iskola is egész munkaidejét a délelőttre, ahelyett hogy telt gyomorral félkettőkor ismét iskolába hajtja a gyermeket! És itt elértem arra a pontra, amikor azt a szívem mélyéből fakadó vágyakozást fejezhetem ki: Bár az iskolák rendje kényszeríthetné az erre hivatott tényezőket, hogy az összes munkaidőt délelőttre helyezték át, hogy ez által minden hivatalnok, magasrangú és alacsony,

gazdag és szegény egyaránt fél napi munka után levetvén rabbilincset, a másik fél napot szabadságának, családjának szentelhetné!

És ezzel letehetném a tollat. Azt hiszem mindenki meg van győződve álláspontom helyességéről. Mégis még egyszer össze akarom foglalni az új rend előnyeit.

Először a heti munkaidőnek teljesen egyenlő 5 óras részekre való megosztása. Másodsor ama nyomásnak a megrövidülése, amely a testi szervezetre és lelkületre egyaránt nehezedik, amíg a tanítási idő tart. Mert ne higgye senki, hogy amikor 8-tól 12-ig és 2-től 4-ig van rendes előadás, az a nyomás 12 órakor megszűnik és majd 2 órakor újra kezdődik, az folyton tart reggeltől 4 óráig, tehát 8-órán át, sulyosbítva azzal, hogy épen a komolyabb ifjunak még az ebédjét is elrontja. És harmadszor a teljes délutánok szabaddá tétele.

R. A.

Uj halászati törvény.

(N.) Nemrég jelentették, hogy a földművelésügyi minisztérium elkészült a halászati törvény revíziójával, melyet egy idő óta minden oldalról sürget az érdekeltség. Novellát vagy új törvényt terveznek-e, nem tudjuk; de annyi bizonyos, hogy az 1888. évi halászati törvény sok tekintetben javításra szorul.

A revízió nem lesz könnyű föladat s az új törvénynek, akármilyen jól szerkeszték, nem annyira az elvi része, mint inkább a végrehajtása fontos. Az 1888. évi halászati törvény is bevált volna, ha végrehajtották volna; de hát a mai közigazgatással nem sokra megyünk. Az egyszerűsítés nem javítás s még eddig csak az az eredménye, hogy több papiros kell a vármegyének; mert amit eddig sehogyan sem intéztek, most valahogy „egyszerűen“ mégis csak elintézik. A halászati rendészet is olyan valami, a mi eddig sehogyan sem ment s ott, a hol jelentkezett, céltalan zaklatással járt.

Való igaz, hogy az 1888. évi XIX. törvénycikk is el van hibázva s az 1901. évi országos halászati kongresszus többféle módosítását hozta javaslatba. Főleg az szól a törvény ellen, hogy tizenöt esztendő alatt nem sikerült valami lényeges eredményt elérni a halállomány gyarapítása körül. Az ország halpiaca drága és szegény; messze vagyunk attól, hogy a halhus azt a szerepet játssza a közéletmezésben, melyre hivatva volna.

A mesterséges haltenyésztés fejlődik úgy a hogy; de bizony alig képes pótolni a magyar vizek halkincsében mutatkozó hiányt, mely évről-évre nagyobb lesz azért, mert a halszaporodás

természetes föltételeiben van fokozatos fogyatkozás.

Folyóvizeink mentén kevés már a haltermelő sekélyviz; a kisebb vízfolyásokat pedig úgy befertőztették a gyári szennyvizek, hogy azokban meg nem élhet a halivadék, mert a vízszennyezés kipusztítja azokat az apró állatkákat, melyek a haltáplálékot szolgáltatják.

Ezért nincs nagyobb eredménye annak az elismerésreméltó tevékenységnek, melyet az állam a közvizek behalásítása érdekében kifejt.

Mondják, hogy az ármentesítő társulatok kubikgödrei is valóságos haltemető; az pedig köztudomásu, hogy az állam halászati közegeit s egy két ügybuzgó halászati társulatot kivéve, a vármegyék, városok és községek nem sokat törődnek a halászat érdekeivel, legkevésbé a közvizek behalásításával; pedig ez nem volna nehéz föladat, ha a vizek mentén halivarzó telepeket létesítenének mindenütt.

Közigazgatásunk még a rablóhalászat terjedését sem tudja megakadályozni; a törvényes tilalmak pedig sok panaszra adnak okot a miatt, hogy nem alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz.

Oly törvényes intézkedésekről kellene tehát gondoskodni az új törvényben, melyek a vizek fertőzésének s a rablóhalászatnak gátat vetnek, a közvizek behalásítását és a mesterséges haltenyésztés fejlődését elősegítik.

A vadászati törvény jól bevált; miért ne lehetne a halászat rendjének biztosítását is akkép elérni, hogy a halászejegyekkel üzött visszaéléseket jövődéki kihágás gyanánt torolják meg ezentul.

A mesterséges haltenyésztést ujabban az a csapás érte, hogy a tógazdaságokat nem földadó, hanem jövedelmi adó alá vonták; de bizony aki tógazdaságot létesít, tulajdonképp talajjavítást végez s a tógazdaság éppen olyan mezőgazdasági földhasználat, mint általában az állattenyésztés. Ennek a kérdésnek a rendezése is törvényes intézkedésre vár.

A halászati tilalmakra nézve sem helyes a halaknak faj szerint való megkülönböztetése, mert nem lehet ellenőrizni; jobb volna az általános tilalom, de csak ott, ahol szükséges és mindig a kellő időben.

Általában enyhíteni kell a fölösleges szigort; viszont azonban kemény megtorlást alkalmazni a nyereségvágyból elkövetett kihágásokra és a halpusztítás tettesekre. Ezekre a kihágásokra büntetésminimumot kellene szabni.

Kemény dió a vízfertőzés kérdése. Itt régi bünök nehezítik a megoldást; pedig, amíg a gyári szennyvizek régi jogon tisztítás nélkül bocsáthatók az élő

vízfolyásokba, hiábavaló törekvés a halállomány fönntartása.

Költséges, drága berendezések nélkül a gyári szennyvizeket nem lehet ártalmatlanná tenni; a gyárak pedig régi jogaikra és a magasabb közgazdasági érdekre hivatkozva, nem hajlandók új berendezéseket létesíteni. A vízjogi törvény 24. szakasza kimondja ugyan, hogy a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzése tilos, de az intézkedést a hatóságokra bizza s ezek jóformán tájékozatlanul állanak ezzel a fontos kérdéssel szemben.

Valamiképp az új törvényben kell módot találni e barbár állapotok megszüntetésére; mert a kérdés megoldása elől kitérni nem lehet.

Látnivaló, hogy a halászati törvény revíziójára sokoldalú föladat vár. Nagy ellentéteket kell kiegyeztetni, hogy a jobb jövő útját egyengesse. Nehéz a halászat ügyét a magánjogok sérelme nélkül rendezni nálunk, ahol a közvizek halászata is magántulajdon s ahol az államnak e téren nincs szabad keze; de azért nem kételkedünk, hogy az a buzgalom, melylyel a halászat érdekeit az állam fölkarolta s mely az új törvényben is kétségkívül kifejezésre jut, utat talál a célhoz.

A magyarságért.

Tanév-megnyitó körrendelet.

Wlassics Gyula kultuszminiszter, mint minden évben, az idén is nagyon becses, pedagógiai bölcseségtől vezetett körrendeletben hívja fel a tanfelügyelők figyelmét azon jelenségek alapján, a melyeket az év folyamán megfigyelheteti.

Jelenkörrendeletének nevezetesebb pontja az, amely a magyar nyelv intenzív tanítását a nem magyar tannyelvű iskolákban követeli. Tudjuk, hogy a miniszter személyesen is meglátogatott tavaly nemzetiségi iskolákat. Az itt gyűjtött tapasztalatai alapján sorolja fel azon eszközöket, melyek célja: a magyar nyelv tanításának biztosítása.

Azonkívül több fontos, talán kevésbé betartott törvényes intézkedésekre hívja fel a tanfelügyelők figyelmét.

A rendelet így hangzik:

A tanfelügyelő munkásságának súlypontja, mint többször kiemeltém, a minél gyakoribb, heható és éber iskolátogatásba helyezendő. Iskolátogatásainak beosztásánál az iskolátogatásoknak a kir. tanfelügyelő, segédtanfelügyelő és iskolátogatásra feljogosított tollnok közt való megosztására nézve a tanfelügyelő ur az 1902. évi 10.837. szám alatt kelt körrendelet rendelkezéseit tartsa szem előtt; egyttal vegye figyelembe azon rendeleteket, melyek az állami segélyt élvező községi, főleg pedig felekezeti és nem magyar tannyelvű iskolák éber és szigorú ellenőrzésére vonatkoznak.

A tanév megnyitása alkalmával vegye különösen figyelembe azon iskolákat, a melyek mellett megfelelő kisedővoda működik s hasson oda, hogy ezen két intézet működése, különösen a magyar nyelvnek mint államnyelvnek ismeretébe való bevezetés illetőleg teljesen feladata magasztára emelkedjék.

Ügyeljen különösen a magyar nyelv tanítása érdekében az 1902. évi 30.332. szám alatt kiadott körrendeletben foglaltak szigorú betartására s ennek ellenőrizhetése céljából az 1876. XXVIII. t. c. 5. §-a alapján a nem magyar tannyelvű elemi népiskolák felsőbb-ségétől az órarendet betekintés végett kívánja be s abban az érintett 30.332. számú körrendeletben foglalt rendelkezéseknek pontos keresztülvitelét kérje.

Ügyeljen továbbá arra, hogy az elemi népiskolákban a törvényszabta V. és VI. évfolyam lehetőleg megtartassék, tehát hogy a népoktatási törvényben kötelezett tantárgyak minden elemi népiskolában jellegkülönbség nélkül hat évre felosztva eredményesen taníttassanak. E tekintetben a tanfelügyelő az 1899. évi 28.352. és 1902. évi 38.966. szám alatt kelt körrendeletek értelmében járjon el; a mulasztó tanítóval szemben a megállapított megtorló eljárást indítsa meg.

Gondja legyen és a közigazgatási bizottság útján a szükséghez képest intézkedjék tanfelügyelő ur, hogy a szorgalomidő minden elemi népiskolában a törvényben megszabott 8, illetve 10 hónapi időig betartassék s ehhez képest a tanév mindenütt kellő időben kezdetét vegye. Különösen ügyeljen arra, hogy az állami elemi iskolákban a tanév szeptember hó 15-én mindenütt megkezdhesék és a tényleg beiratkozott állami népiskolai tanulók kimutatását az 1901. évi 32.055. szám alatt kelt rendelettel kiadott gondnoksági utasításban közölt minta szerint egybefoglalva és összegezve, minden további sürgetés bevétele nélkül ide október hó 15-ig terjeszse fel.

Gondja legyen az ismétlő iskolázásra és a gazdasági ismétlő iskolák szervezése és ezzel kapcsolatban az ifjúsági egyesületek az iskolai és ifjúsági könyvtárak szervezésére, minden téren és a népoktatási intézetek és érdekek minden munkásával és tényezőjével szemben egyfelől a felügyelő és ellenőrző feladatát, másfelől az állandó irányító és szervező kéz munkáját végezze.

Különösen hangsúlyozom itt, hogy az ismétlő tanköteleseknek beiskolázását a közigazgatási bizottság útján a legerélyesebben követelje, mert az 1901—1902. tanévi népoktatási statisztika adataiból azt látom, hogy az ismétlő tankötelesek beiskolázása ezen tanévben számbelileg gyarapodást nem mutat, ami mindenesetre orvoslásra szorul.

Figyelemmel arra, hogy az állami elemi népiskolák gondnokságai és tanítói, továbbá a községi elemi népiskolák iskolaszékei és tanítói számára, végül a gazdasági ismétlőiskolák szervezete és tanterve tárgyában kiadott új utasításoknak célja az elemi népoktatásnak úgy az állami, valamint a községi népiskolákban egyöntetűvé, egységes irányzatúvá, a népélettel összhangzatossá és belső hatásában eredményesebbé tenni, felhívom tanfelügyelő urat, hogy a folyó tanév végével tegyen ide kimerítő jelentést arról, hogy az érintett utasítások életbeléptetésének általában és különösen minő eredményét és hatását tapasztalta a tanköteleseiben levő állami és községi népoktatási intézetek egyöntetű, nemzeti irányu fejlődését és működésük belső hatásának fokozását illetőleg.

Végül felhívom tanfelügyelő urat, hogy a magyarul nem tudó és magyarul sikerrel nem tanító felekezeti és községi tanítókról, mindenkor személyesen iskolalátogatás alkalmával szerzett tapasztalatok alapján, a vo-

natkozó iskolalátogatási jegyzőkönyvnek csatolása mellett december és június hónapok végén teygen jelentést.

Budapest, 1903. évi szeptember hó 5-én.

Wlassics Gyula.

Vilmos császár a dunai szigeteken.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Megérkeztek végre a várva-várt napok, amelyekben a németek nagy fejedelmét vendéglátásba hívhatjuk meg a dunai szigeteken. Szombat óta a bezdáni partvidék óriási fontosságú lett a világpolitikában s bátran mondhatjuk, hogy az egész világ érdeklődése ide fordult a karapáncsai vaddus szigetek felé.

Megis látszik az ünnepi hangulat az egész vonalon, amerre csak jelezve van, hogy II. Vilmos császár átutazóban el fog haladni. Valami méla ünnepélyes csendesség tölti be a szőke Duna partjait s ez olybá tűnik fel, mintha a legutolsó sokac gyerek is, féltő gonddal lassítaná meg lépteit, nehogy a nagy imperatort nemes szórakozásában háborgassa. Mindenütt és mindenhol a legkiterjedtebb gondoskodás nyomára bukkan a szem. A biztonság már nagyobb nem lehet, hiszen még a legkisebb bokor sem marad őrizetlenül. Óriási apparatussal dolgoznak az intéző személyiségek, hogy a fejedelmi vendég egy pillanatra se legyen háborítva.

És akinek e valóban óriási munkában oroszlanrészt jut, az vármegyénk főispánja Latinovits Pál.

Ott van mindenütt, ahol bárminemű, ha a legcsekélyebb intézkedés is szükséges, személyesen. Fáradtságot nem ismerve teljesíti szolgálatát bámulatraméltó kitartással, óriási felelősségének teljes tudatában.

Mert bizony hatalmas dolog ám az egy olyan személyiségnek biztonságáról gondoskodni, mint aminő a német császár, kinek minden lépését figyeli a nagy világ. Latinovits Pál főispánunknak kötelességérzete felel meg a fáradtságokon és minden intézkedése legyen az bármily nehéz körülményektől függővé téve, teljes és tökéletes.

A terület képe.

Nagyon érdekes most a vadászat napjai alatt megtekinteni úgy Bezdánt, mint Szántót és az egész Dunavidéket. Szokatlan intézkedések következtében olyan az egész vidék, mintha mozgósítást élnék. Mindenütt csendőrszurony fogad és a tollas legények oly komoly ábrázattal fogadják az ismeretlen idegent, hogy nem igen kerekedik kedve az embernek a kötekedésre. Mindenki csendben engedelmeskedik a parancsnak, mert az ellenszegtülés nagyon könnyen emberéletbe kerülhetne.

Bezdán községe annyiból mutat éiénk képet, hogy a bővített postahivatal körül nagy csoportban járkálnak fel-alá az idegen újságírók, akik kötelességüket teljesítendő, egybesereglettek a legtávolabbi vidékekről is. A fővárosi lapoknak itt vannak tudósítói, ugyancsak a berlini lapoknak is. Az újságíróknak is azonban nagyon nehéz a helyzetük, mert őket is csak nagy elővigyázati rendszabályokkal engedik olykor-olykor a kordonon keresztül. Az utcák képe is nagy élénkséget mutat, amennyiben minduntalan vágatában száguldozó lovas küldöncök, robogó bérkocsik zavarják meg a különben csendes falucska idillikus csendjét.

Bezdán most az újságírók faluja, viszont Szántova az udvar részéről lesz igénybe véve. Ha kocsinkon a dunai állomás felé igyeke-

zünk, a falu fölötti hidon túl nyomban szemünkbe ötlenek a rendkívüli intézkedések. A jobbparton a ligetekbe vivő utak mind el vannak zárva és a bejárónál ott állanak a kakastollas zsoldárok, mögöttük a megyei rendőrökkel. A műt mentén szintén lépten-nyomon rendőrök és csendőrök tartják szállva az uttestet, akik mindenkit kivétel nélkül igazolásra szólítanak fel, ha személye gyanusnak tűnik fel.

Amint a propeller átkelőhöz értünk és elénk tárul a Duna felséges panorámája, teljes terjedelmében láthatjuk a nagy biztonsági intézkedéseket.

Bezdán állomásától kezdve fel majdnem Bajáig, viszont le majdnem Gombosig húzódik a partokon a csendőrlánc. 200 csendőr és a parti községek összes rendőrei állanak 30—30 lépésnyire felállítva a sűrűben, ugyancsak a töltéseken. Azonkívül a délen fekvő „Köriserdő” és az éjszakai fekvő „Karapancsa” sziget külön-külön van egy őrlánccal biztosítva. A baranyai partokon ugyanilyen terjedelműek az intézkedések. Magán a Dunán csónakokban vannak csendőrök elhelyezve, akik éber szemmel figyelik a közlekedő járműveket és igazolásra szólítják őket.

A csendőrökön és rendőrökön kívül a fővárosi detektívek legügyesebbjei szintén lenn vannak, részint a vadászterület közvetlen közelében, részint az egyes forgalmi pontokon. Így igen érdekes az a mozgó detektív, aki a kis propelleren tartózkodik és az a kötelessége, hogy az átutazókkal szóba elegyedjék és így ellenőrizze minden gyanus egyén közeledését.

Ez óriási mérvű intézkedésekre nagy szükség van, mert gyanus egyének érkezése sürgetően lett jelezve a belügyminisztériumtól. Állítólag olaszok. Lehet, hogy csak vakhir az egész, de tény az, hogy az intézkedéseket megszorították, úgy hogy most már absolute senkit sem bocsájtanak azon utakra, amelyek a vadászterület felé visznek, a vendéglőkben megjelenő idegeneket szigorúan szemmel tartják úgy Bezdánban, mint a többi községekben. A bácskai partokon az összes intézkedések Latinovits Pál főispántól erednek és személyesen gondoskodik minden közbiztonsági ügyben.

Latinovits Pál főispán kün lakik a dunaparton levő Rettich-féle csárdában és naponként 3—4-szer bejárja az egész körletet. Minden legkisebb mozzanatra kiterjed figyelme, úgy hogy egy talpalatnyi hely sem marad őrizetlenül.

A bezdáni távirat állomáson a temesvári postaigazgatóság küldöttjei végzik terhes szolgálataikat.

Névszerint: Ratkovszki Ödön postafőmérnök vezeti a távirat műszaki és üzleti szolgálatot. A műszaki szolgálat ellátásában segítkezik Szecsődi István postamérnök. A gépszolgálatot ellátják: Meckl Eudre, Schmidt Mihály és Hüger Antal postatisztek. Azonkívül rendelkezésre áll egy vonalfelügyelő és egy postaszolga. A postaszolgálatot Bence Ambrus postamester és két lánya látják el. A táviratok gyors lebonyolítása céljából két Hughes betűnyomó gép is van.

A felette terhes parti szolgálatot a bezdáni vonalon Tárca Dezső főszolgabíró és Halm Ottó rendőrfelügyelő látják el kiváló tapintattal és szakértelemmel. Tárca főszolgabíró személyesen kün tartózkodik és éber szemekkel őrködik a rendszabályok pontos végrehajtásain.

Az apatini vonalon Matkovits Béla, a bajain Vojnits Máté főbírák vannak jelen személyesen.

A csendőrség parancsnoka Selestey csendőrezredes, a székesfehérvári kertlet parancsnoka, aki Karapáncsán székel. A zombor—apatini vonalon Bányai Albert százados, szárnyparancsnok tartja fel a rendet.

A vadászterület.

Frigyes főherceg büszke a bellyei uradalmára s büszke is lehet, mert hatalmas nagy birtok, nevezetes történelmi multtal. A bellyei uradalmat I. Lipót 1697-ben adományozta Savoyai Jenő hercegnek a törökök fölött nyert győzelem jutalmául, kinek birtokában az uradalom 1736-ig maradt. Jenő herceg építette a ma is főnálló bellyei várkastélyt, melyben József császár két éjszakát töltött. A nőtlén hercegnek halála után az uradalom a koronára szállott vissza, 1784-ben Mária Krisztina, Albert főherceg neje vásárolta meg. A főhercegi pár örökösök nélkül halván el, 1822-ben az uradalmat Károly Lajos főhercegnek, Albrecht főherceg édes atyjának ajándékozták, Frigyes főherceg, Albrecht főherceg halálával 1895-ben örökölte.

Az uradalom 109.010 katasztrális hold. Ebből 33.475 hold erdőség; a halászati terület mintegy ötezer holdat foglal el. Az erdőség bent van a szigetben. A Duna veszi körül, mely Bátánál két ágra szakad s a nagy kiterjedésű Margita-sziget s alább a Kalandos- és Szigaszigeteket képezi, melynek televény földje dusan terem s nádasában a vízi szárnyasok ezrei tanyáznak. — A part mentén messze kinyúló rengeteg erdősegek és mértföldekre terülő nádasok fekszenek. A Duna gát nélküli tágas térségeken, melyeket magas víziállások alkalmával árjával el szokott borítani, számtalan és jó részben névtelen apróbb ágakra szakad. Sűrű, gazdag erdősegek lepik mindenütt a partot s a dúsnövényzett szigeteket. Tömött bokros parti szegély védi a szem elől a folyammenti berkes ligeteket, amely messze-messze elzárja a látóhatárt. A tájék sajátos egyhangúsága mellett még is támadnak itt-ott igen érdekes és változatos képek. Fűzek, fehér, rezgő és fekete nyárfa, szilfa, meg tölgy; az előbbieket sokkal nagyobb mennyiségben, az utóbbiak a legtöbb helyen csak elszórva képezik az árnyas lombozatú erdőseget. A sűrű, csaknem kizárólag fűzből álló parti szegélyből ugyan e fajú vénebb fák emelkednek ki. A síkságba sok helyen mélyen benyúló erdő belsejében óriási fehér és fekete nyárfák hatalmas koronái emelkednek a többi erdőség fölé s közben-közben görcsös vén tölgyek meresztiéknek száraz sudaraiikat. Egyetlen pillantással láthatni itt a fa-életnek minden fokát a sarjadzó fűzfahajtástól kezdve a korhadó faóriásokig; az éledő, izmosodó, kiszáradt sudaru, villámsujtotta s félig elszenesedett, földön heverő korhadó fák. Közttük néhol álló, vagy folyó víz csillámlik meg s feléjük borul az ég derült boltozata. A titkos homályból kikiszól a repdeső rigók füttye, tarka pinyek hangos verése, barkályok kopácsolása, a magasban keringő réti sasok, sólymok vijjogása, hollók, varjak káromgása s most az ősz, a hervadás idején a hatalmas szarvasbika messze elhallatszó harsány bőgése.

Ebben a nagy kiterjedésű vadregényes erdőségben van Frigyes főherceg karapáncsai és kőriserdei vadászkastélya. Előbbiben tartózkodik a német császár s utóbbiban lakott királyunk, I. Ferencz József 1897. év szeptember

havában, a mikor a koronás fők együtt áldoztak Diana-istennőnek a vaddus rengetegben.

A szarvas-vadászatokat kora reggel kezdi s délelőtt 9 órakor már bevégezik; délután naplement előtt folytatják s alkonyattal abbahagyják. Kora reggel már cserkészetre indul a császár vadászai kíséretében s amint megszólal a rengeteg mélyén a szarvasbika, a hang nyomán közelednek felé s amint lőtávolba kerül, a császár célba veszi s leteríti. Kitértő lövő; sohe se szokott hibázni. Valahányszor Baranyában volt, a leggazdagabb vadász-zsákmányt hozta terítékre. Két-három szarvasat mindennap lőtt s e mellett őzeket is terített le.

A rétisasokra is kedvelt kapott, de az óvatos orvadarakat nem sikerült fegyvercsőre keríteni. Rendkívül éles látású, kitértő hallású és szörnyen bizalmatlan állatok. Ezer lépésről elmenekülnek az ember elől, szinte képtelenség őket megközelíteni. Kiszokták lesni, hogy hova szállnak s a fa alá lombokból kicsi sátrat készítenek s innen lesnek rá. A német császár most már egész otthonosnak érzi magát a főhercegi uradalom erdeiben s úgy jár-kél és vadászik benne, mintha saját vadaskertjében üznél fejedelmi kedvtelését.

A császár érkezése.

Vilmos császár szombaton délután pontban 2 órakor érkezett Mohácsra, ahol a császár fogadtatására minden szükséges intézkedés megtörtént. Régi helyén áll a császári sátor, melyet immár harmadszor állíthat föl a dunagőzhajózási társaság, hogy azalatt fogadhassák Frigyes főherceg, St. Quentin gróf dragonyos ezredes főudvarmesterével, Rampelt Adolf udvari és Nemegey Ákos kir. tanácsossal, Prónay százados, szolgálatot teljesítő kamarása, valamint a helyi hatóság képviselői a magas vendéget, ki ezuttal részben új kísérettel érkezik a bellyei erdőségbe. Első ízben követi bellyei vadászatára a császárt Eulenburg gróf főudvari-marsall, a császár bizalmas barátja és az a la suite tábornok, Löwenfeld; régi ismerőse a bellyei erdőségnek Iling dr. főorvos, a császár orvosa és Schwerin titkár udvari tanácsos; először jelenik meg itt Selle udvari tanácsos, aki a sifrirozott táviratokat írja le. Még egy meg nem nevezett vadász hadnagy tartozik a császár kíséretéhez, ezenkívül pedig két fegyvertöltő, egy vadász, 1 rubatáros, 1 csendőr. Az udvari vonat konyhájában egy szakács, egy konyhaszolga, egy pincelegény és végezetül az ezüstneműek szolgálója érkezett, akik Bellyén is a császár személyes szolgálatára állanak. A vonatot Pécsről Mohácsra Thaly Emil miniszteri tanácsos, igazgató és Hauser János felügyelő kísérték.

A megérkezés után a császár kíséretével hajóra szállt és folytatta útját Karapáncsára, ahova szombaton éjjel érkezett meg a „Sophie“ gőzösön. A partraszállás a legnagyobb csendben történt, minden fogadás mellőzésével. Őfelsége és Frigyes főherceg a karapáncsai vadászlakban szálltak meg, míg Eulenburg gróf és St. Quentin gróf főudvarmester a monyorósi vadászlakban lakik. Az uti podgyászt egy második hajó hozta el a debrinai kikötőig, honnét azt kocsikon szállították Karapáncsára, ahol megelévedett az az élet, melynek itt ezelőtt 6 évvel tanui voltunk. A vadászlakot, melynél egyszerűbbet el se képzelne senki, újból berendezték. A keskeny falépcsőkön egyszerű szőnyeget helyeztek el, ép oly egyszerű a

vadászlak berendezése is. A császár helyiségei az emeleten vannak. Négy kis szoba. Egyik háló, másik dolgozó, harmadik ebédlő szoba és egy előszoba, melyben a császárt kiszolgáló kamarás tartózkodik. A fűrdőszobában egyszerű bádoggád és a falakra most helyeztek márvány imitációt bőrből. A földszinten — Frigyes főherceg és Eulenburg gróf kivételével — lakik a császár kísérete. A szellős faalkotmányt, mely közel van a vadászlakhoz és a melyet ezelőtt hat évvel becsuktak, most újból kinyitották és ott helyezték el újból az udvari távirát és postát, a tisztviselők részére szükséges ágyakat és a szolgaszemélyzetet, melyet a pozsonyi udvartartás szolgált a bellyei császárnapiok tartására. A posta- és távirat-berendezés körül szorgoskodik még Opris Péter posta- és távirat-igazgató, míg a szolgálatot Kaffka József, a nagykanizsai mozgóposta-főnök és több hivatalnoktársa látja el. Ebben a szellős alkotmányban, szerény kis hajlékban, melyen át szintén beköszönt szél apó, húzódt meg Nemegey Ákos kir. tanácsos, a bellyei uradalom igazgatója, aki mozgató lelke az egész uradalomnak és kinek főrése volt abban, hogy a vadászatokkal járó költségekben ne legyen hiány. Szeretreméltóságával megkönnyítette mindenkinek földadatát, mindenkit a maga helyére állított és így ment minden a maga rendjén. Egész nap csilingelt a telefon, mely az egyes uradalmakat kötötte össze és a vadászok, akik bizony megújultak, a mióta utólszor járt itt a császár, már jól tudták ma, hol rejtőznek a szép példányok. Messze elkerülte mindenki most a tulajdonképpeni szarvas erdőt, hogy meg ne riasszák a szarvasokat, melyeknek bőgése a nagy szárazság miatt sokkal csendesebb, mint más években, ezért a most kerekedett hűvös időjárás csak kedvező hatással lehet a vadászat eredményére.

A Sophie gőzhajó, mely pénteken reggel Frigyes főherceggel és családjával érkezett Mohácsra, másnap Prokopfoknál ismét fölvette a főhercegi családot, mely a karapáncsai vadászlakban töltötte az elmúlt éjszakát és a császár lakosztályait ezen éjszakára Izabella főhercegnő foglalta el, aki még a képeket rendezte el a császár szobájában. Dolgozó asztalán a császár feleségének két képe is látható; a szekrényen a koronaherceg képe, a másik sarokban pedig a császár immár néhai édes anyjáié, Frigyes császárné képe. A falak tele vannak nagyított fotográfiákkal, melyeket a császár tulnyomó részben személyesen vett föl a karapáncsai erdőben. De Frigyes főherceg családi képei is változatosságot varázsolnak a képek közé. Ott van a kis Albrecht főherceg több képe, amint öszvéren nyargal, a főhercegnők csoportképe, majd Izabella főhercegnőt látjuk vadászkosztomban, a leterített tizenkét agancsos szarvas mellett stb.

A karapáncsai vadászlakon kívül éjjeli szállást rendeztek be a császár részére a Sophie hajón is, melynek belső berendezése valóságos elefántesont színű. A hajó belsejének közepét szép étteremmé alakították át, melyben 18 személy étkezhetik. Itt ismételtén lesz reggeli és ebéd. A császár bálószobájába vaságyat helyeztek el. Hálószobája mellett dolgozó és fűrdőszoba van. Külön helyiségekkel rendelkeznek Frigyes főherceg családtagjai és az udvari személyzet. Az első vadászatot a karapáncsai erdőben tartották meg és őfelségét erre elkíséri Frigyes főherceg is, aki azouban, ameddig itt időzik a

császár, tartózkodik a vadásztól. Az erdőbe Docoupil Adolf főerdész és egy erdővéd kísérik a császárt, míg a monyorósi erdő részben vadászó Eulenburg gróf kísérelje Pfenningberger Bódog adjunctus les. Egyik legközelebbi napon a császár látogatába megy Kőrisedőbe, Izabella főhercegnőhöz és akkor ebédre is ott marad. Ugyanekkor az ugynevezett Budában réti sasra is vadászni fog a császár, de erre nézve még nem történt végleges megállapodás. Hogy réti sast visz magával Vilmos császár, az bizonyos. Május havában elfogtak két kis sas-fiókot és ezeket faketreben fölnevelték. Egész közel van ezen ketrec a császár lakhelyéhez és ha szétterjesztik szárnyaikat, betöltik a nagy ketrecet. Hatalmas karmaikkal nem lenne ajánlatos megismerkedni. Ezzel a két sas fiókkal a berlini világhírű Zoologischer Garten látogatói még találkozni fognak, mert azokat Frigyes főherceg fölajánlja Vilmos császárnak, mint a helyei erdő madárfaunájának két hatalmas példányát.

Igy meglepetésben se lesz a császár részére hiány.

Vasárnap reggel ófélére a német császár a „Sofie“ hajóra szállt és leutazott a délen fekvő „Kőrisedőbe“. Megérkezése után nyomban misét hallgatott. A mise végeztével 1/2 12 órakor hajója visszafelé indult és 12 órakor elhaladt Bezdán előtt, ahol a parton egybegyűlt lakosság hangos éljenzéssel üdvözölte a hajót.

Tegnap megkezdődtek a vadászatok. Oriási mennyiségű vad került puska elé. Ma Petresen kezdődnek a vadászatok, amelyekről künn tartózkodó munkatársunk részletes tudósítást fog közölni lapunk jövő számában.

T. Z.

Táviratok.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Bezdán, szept. 13.

A felség a mai nap folyamán Karapancsán vadászott. Eredmény 2 drb szarvas, egy 14 és egy 16 agancsos.

Bezdán, szept. 14.

A vadászat ma hajnalban kezdődött. A felség 1 drb ritka példányt lőtt. A hajtás folyik. Egy 16 agancsost üzöbe vett. — Ma Fejérvári Imre baranyamegyei főispán Latinovits Pál főispán látogatására Bezdánba érkezett.

H i r e k.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Bohumiczky Jenő kalocsai járásbírói joggyakorlatot a szabadkai kir. törvényszékhez, dr. Szatmáry Mihály szentesi gyakorló ügyvédet a zombori járásbírói székhez nevezte ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Kardos Miksa tanárjelöltet az újvidéki főgimnáziumhoz tanárrá nevezte ki.

Plébános vizsgák. Százmán Károly bajsai plébános, Knézy Péter szabadkai káplán és Pár Ferenc cserenkai adminisztrátor sikerrel tették le a plébánosi vizsgát.

Uj hitoktató. Az érseki hatóság Kleiner Nándor bukini káplánt a zombori r. kath. iskolához hitoktatóvá nevezte ki.

Egyházi hír. Az érseki hatóság Eigl József apát esperest, fúttaki plébánost az újvidéki kerület esperesi és tanfelügyelői tisztje alól saját kérelmére fölmentette és helyébe Kirschmann Lajos titeli plébánost nevezte ki.

A közjegyzői kamara — a hazafiságért. A szegedi kir. közjegyzői kamara a múlt héten tartott közgyűlésén, dr.

Kern Lajos szegedi kir. közjegyző indítványára a D. M. K. Egyesületbe 1000 koronával alapítótag gyanánt belépett. Azonkívül a közjegyzők nagy része 200—200 koronával belépett ezen hazafias egyesület pártoló tagjai közé.

Vadászat. A priglevicaszentiváni vadásztársulat tegnapelőtt délután az ottani vadászterületen igen sikertelt vadászatot rendezett, melyen részt vettek: Falcione Gusztáv, Fernbach Bálint, Léderer Pál, Szalay Frigyes, dr. Falcione Árpád, Falcione Lajos, dr. Birvászky György, ifj. Vojnits István, Hettesheimer Henrik, Henneberg Sándor, Cservenka Lajos. Terítékre került: 25 drb fácán, 4 fogoly, 10 nyul és 1 róka.

Gyászhir. Részvéttel vettük a gyász-
hírt, hogy özv. Blechl Károlyné szül. Groh Erzsébet Baján elhunyt. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett nagyanyánk, illetve dédanyánk özv. Blechl Károlyné szül. Groh Erzsébet folyó hó 11-én éjjel 11 órakor életének 92 ik évében, a halotti szentségek felvétele után az élők sorából elköltözött. A feledhetetlen halott hült teteme folyó hó 13 án délelőtt 11 órakor fog a gyászházban (Szent Antal-utca 28. sz.) beszenteltetni és azután Zomborba szállíttatni, hol ugyanaznap délután 4 órakor a Szent Rókus sírkertben fog nyugalomra tétetni. Áldott legyen emléke! Ermel Adolfné szül. Thum Berta, Thum Adolf, Mayer Károlyné szül. Thum Juliska, unokái. Id. Eimann Károly, Ermel Adolf, Mayer Károly, unokáinak férjei. Mayer Mariska férj. Thum Adolfné, unokájának neje. Eimann Gyula, Eimann Károly, Ermel Erzsike, Mayer László, Mayer Margit, Mayer Imre, Thum Ilonka, Thum Vince, dédunokái.

A zentai kiállítás jövedelme.

A mezőgazdasági és iparkiallítás végrehajtó bizottsága a napokban tartotta utolsó, beszámoló ülését, amikor tudomásul vétetett, miszerint 4000 korona tiszta jövedelem áll a bizottság rendelkezésére, mely összegből mintegy 1000 koronát a kiállítás sikerét utánjárásukkal, emberi erőt feltümlő munkájukkal biztosított intézők jutalmazására fordítottak. A fennmaradott 3000 koronát pedig a gazdakör és az ipartestület között osztották föl egyforma arányban.

A nem-okleveles gazdatisztek ügye. A nem-okleveles gazdatisztek országos egyesülete tudatja Magyarország összes nem-okleveles gazdatiszteivel, hogy a földmíveléstudügyi miniszter 1903. évi 58050. szám alatt az egyesület alapszabályait helybenhagyta; ezzel kapcsolatosan felkéri a kartársakat, hogy a nem-okleveles gazdatisztekre nézve föltétlenül mostohán rendelkezés 1900. évi XXVII. t. c. hiányainak kiegészítésére vonatkozó szigorúan a törvény keretein belül folytatni szándékolt működésében segítségére legyenek, nehogy a nem-okleveles gazdatisztek testülete legközelebb már (a törvényben jelzett 1906. évben) teljes elzártsággal induljon. Szükséges tehát, hogy a kartársak saját, életbevágóan fontos érdekük miatt lépjenek érintkezésbe az országos egyesülettel, illetőleg haladéktalanul sorakozzanak annak zászlaja alá. Minden e tárgyra vonatkozó felvilágosítást megad a nem-okleveles gazdatisztek országos egyesületének igazgatósága (Budapest, VII., Baross-tér 14.)

Dankó Pistáról. Érdekes apróságot olvasunk az elhunyt nótafáról, az ő sok ezer bajáról. Így szól: Dankó Pista, akiből úgy omlott a dal, mintha aranyfolyó lenne szívében, valamikor külvárosi kávéházba szorult egy gajdos-társasággal. Hangjukvesztett, értelmetlen kis hölgyek, „magyar“ stílusban „duhajkodó“ urak enekelték a kávéház dobogójáról Dankó Pista lelkének gyönyört virágait. És még a gajdos-trupp ajkáról is poézis ragyogott azokból a dalokból. Festők, szobrászok, írók és egyéb koldusnépségek, ha nagyon megtellett a szívük a fájással, oda mentek Dankó Pistához, a külvárosi kávéházba. . . . És nagyon gyakran fáj a szívük. . . . Azoktól a repeső daloktól még nagyobb lett a fájdalom. Talán ezért mentek oda. De

elszorult az emberben a jóézés, hogy így kell élnie ennek az embernek:

— Pista, hát jól van ez így?

Ragyogó diószeme még fényesebb lett a — könyvtől.

— Elni kell. Elni kell.

— Hát a nótáidat nem veszik?

— Ugyan? . . . Szokás is ez minálunk.

Ti szerettek és megértetek engem, jó híremet terjesztitek újságban, mindenütt: hogy az Isten áldjon meg benneteket érte. De a közönség . . . Valahány körutat tettem még a társulatommal az országban, boldogság ért mindenütt. Az emberek szeméből láttam, hogy lelkükbe mentek a nótáim. Aztán azt gondoltátok, hogy meg is vették? Dehogy! . . . Hát csak élni kell azért. . .

Szabályrendelet jóváhagyása.

A kereskedelemügyi miniszter az O., Német- és Ujpalánka község a házaló kereskedés eltiltásáról szóló községi szabályrendeletet jóváhagyta.

Igazmondás. E címen Szigethy Imre szerkesztésében hetenként háromszor megjelenő „közművelődési“ lap indult meg Zentán.

Csemegeszlő készletek. A hazai szőlőbirtokosok által eladásra bejelentett csemegeszlő készletekről szóló kimutatás több példányát a földmívelési miniszter vármegyei gazdasági egyesületünknek rendelkezésére bocsájtotta. Akik ez iránt érdeklődnek, ily kimutatást a nevezett egyesülettől kaphatnak. (B.-B. vm. gazd. egyesület.)

Pénzhamisítók. Moholról írja tudósítónk: Községi rendőrségünk hamis öt és egy koronásokat készítő és terjesztő Vild Jakabot letartóztatta. Már régóta figyelte a rendőrség a vele vadházasságban élő Sinka Ágnes is, de sohasem sikerült rajta fogni semmin se. Mult évben már elfogta egyszer Vild Jakabot a rendőrség, de a bíróság bizonyítékok hiánya miatt elbocsájtotta. De most már van ám szépen bizonyíték is, mert megtalálták az öt koronásokat nyomógépet, ehhez szükséges ezüst és ólom rudakat. A gép által nyomott ötkoronásokat alig lehet megkülönböztetni a valódiaktól, pengése, kiállítása jó s így egyszóval remekelt Vild Jakab a hamisítványokkal. Hamis egykoronásokat is találtak nála, de a hozzá való gépet sehol sem találják. A rendőrség és a csendőrség a legszélesebb körben megindította a vizsgálatot a hamis pénzverők ellen, mert úgy látszik, hogy többen is vannak társak, de hogy merre és hol, azt még a rendőrség nem bírta kipuhatolni.

Vörös kakas. Szónta községét úgy látszik nagyon szereti a vörös kakas, csak folyó hó 2 án jelentkezett, hogy 10 én ismét rémitse a közlakoságot, kiválasztván magának oly helyet, hol az épületek alig négy méter távolságban állanak egymástól. Szónta község önkéntes tűzoltósága gyors erőmegfeszítés és szakavatott vezetőségének köszönhető, hogy a szélviharban a tömören összeépített házak és egyéb gyulekoun anyagok összehalmozása mellett nem ismétlődött a kupuszinai eset. A tűzvész egyikét a legszegegyebb embereket érte. A tűzoltóságnál leginkább Fritsche Gyula főparancsnoki segéd-tiszt tűnt ki.

Gyilkos katona. Véres szenzáció történt a szegedi honvédezekben. Egy közkatona meggyilkolta bajtársát, aki a halálos dőfés folytán meghalt; a gyilkos most a szegedi honvédfogház rabja és a hadbíróság fog fölőtte a napokban ítélni. A rémes eset, amely az egész honvédezetet izgatottságban tartja, a napokban történt Lippa környékén, ahol a honvédek befejezték az idei hadgyakorlatot. Az ezred hazaindulása előtti estén Adamek István zentai mészáros, aki tartalékos minőségben volt behiva az ezredhez és Szereda István közlegények a szállásukon a gyakorlatok befejezésének öröme bepálkáltak és ivás közben kártyáztak. Nasi vasit játszottak és ezen a rendkívül kockázatos játékon Adamek István rövid nyegedőre alatt csaknem az utolsó krajcárig minden pénzét elvesztette. Adamek, aki híres volt mindig az ő nagy erejéről és akiben a pálinka is erősen dolgozott, bevesen rátámadt Szereda Istvánra, hogy hamisan játszik.

Ebből természetesen heves szóváltás támadt, melynek hevében Adamek kirántotta bajonettjét és torkonragadva Szeredát, a bajonettet markolatig a hasába döfte. Szereda nyomban elvesztette eszméletét és haldokolva szállították a temesvári csapatkórházba, ahol egy napi halálusa után kiszabadult. A gyilkos katonát az őrző fogta el kemény küzdelem után. Erős fődöztel kísérték Temesvárra és onnét Szegedre, ahol most a honvédfogházban tartják erős őrizet alatt.

Véres mulatság. Adáról írják: F. hó 9-én a tánchelyen összekülönböztek a legények, hogy alig lehetett rendet csinálni köztük. Surányi Kálmán ugyanis háromszor mellbe lökte és arcul ütötte Nagypál Jánost s azért kérdőre vonta őt Gordán Dávid, ki is ezért Surányitól egy bicskaszurást kapott válaszul. S mikor szét zavarták őket az uton, Surányit jól megbicskászták társai. Kisasszony napján éjjel pedig Kovács Mátyás legény lett megszurkálva Solti István által. A szurások egyike életveszélyes, mert a bicska hegye egy hajszálnyira járt a szivhez. A kezelő orvos aggodalommal gyógyítja s azt hiszi, hogy bajosan gyógyul fel az atyafi. Ime megint megkezdődtek a bálak s ezek az életveszélyes sebesülések. A legény urakat a táncvigalmak megtagadásával kellene megint észre téríteni, mert máskülönben véghossza nem lesz a bicskázásnak.

Családirtó gyilkos. Rémes családirtásról ad hírt eszavolyi tudósítónk: Török Imre Dzsida pusztai lakos meggyilkolta ipját, feleségét, sógorát és ennek feleségét pedig életveszélyesen megsebesítette. A borzasztó gyilkosságról tudósítónk a következőket jelenti: Török Imre eddig ismeretlen okból ösztöztetett 7 éven át a nála lakó ipjával, akit egy fejszével agyonvert. Majd a feleségének rontott a vadállat és három fejcsapással ezt is leterítette. Közben a sógora és ennek felesége kiakarták csavarni a megvadult ember kezéből a fejszét, de Török ezeket is megsebesítette s csak nagynehézen bírtak megmenekülni a biztos halálból. Az elmenekültek azután nagy lármát csaptak s az így összeverődött tömeg lefegyverezte a gyilkost, akit átadták a csendőröknek. Itt megemlítjük, hogy az emberi mivoltából kivetkőzött gonosztevőnek nem ez az első mérsárlása. Török csak nemrég szabadult ki a fegyházból, ahol 12 évet tilt, mert első feleségét megölte. A csendőrök vállatára fogták a gyilkost, de az megtagad minden feleletet.

Gólyaszerelem. Érdekes megfigyelést tettek a gólyaszerelemről legutóbb Kalácsa községben Temes megyében. Ugyanis egy ottani gólyapár fészkelte egy ottani parasztember csűrén. Egy szép napon a him gólya a szomszéd udvarára lerepült és onnan a csibék közül egyet elfogván, azzal tovább akart repülni. De ebben megakadályozta a szomszéd udvar lakója, ki is rögtön fegyvere után futott s mielőtt a gólya csőrében a csibével a csűrre elérte, egy jól célzott lövéssel leterítette. Ugyanazon a napon estefelé a fészkekhez 6 darab más gólya jött s a fészket erőszakkal okkupálni akarták. Az özvegyen maradt gólya-mama azonban hősi bátorsággal védelmezte fészket, nyilván abban a reményben, hogy talán hűtlenné lett párja mégis csak visszaérkezik. Hűsége azonban csak 5 napig tartott, mert a hatodik napon az özvegy már nem birt a gólya-lovagoknak ellentállani és egyet kegyeibe fogadott köztülök s most ez a háziur. Azonban két nap múltán az utóbbi himnek a párja rátalált hűtlen férjére és kétségbeesetten rávetette magát a fészkekre, hogy elveszített párját visszahódítsa. De fáradozásai hiábavalónak bizonyultak, mert úgy a férj, mint annak új párja órákig tartó harc után alaposan helybenhagyták, míg végre is megtépázva kénytelen volt elvonulni.

A szüzdohány. A Pénzügyigazgatásban olvassuk ez érdekes sorokat: „Amióta a dohánymonopólium megvan, az a hit és meggyőződés él az emberekben, hogy rossz a trafik és nincs fölségesebb dolog, mint finánc nem látta szüzdohányból eregetni a gondülő füstkarikákat. A mesék világába tűntek azok a szép idők, amikor nagy társzeker-

kel hozták fel Pestre messzi vidékről az illatos dohányt s kemény alku folyt a dohánykereskedővel, hogy mázsánként mennyiért veszi? Manap bizony szorgos kötelesség a termést a beváltóhivatalba szállítani, ahol a tisztviselő mondja ki a szentenciát, hogy ez első osztályú, ez második osztályú dohány s ennyi meg ennyi jár érte. Az utolsó porszemig be kell vinni a dohányt, különben érsekeny büntetést kell fizetnie a termelőnek. Tengernyi baj származott már ebből, sőt még vér is folyt nem egyszer miatta. És ez mind a szüzdohányért. A szüzdohány történetében azonban a krónikás aligha jegyzett fel olyan esetet, amilyenről most számolunk be. Arról van szó, hogy meghamisították a szüzdohányt. Az utóbbi időben ugyanis több elegáns fiatal ember fordult meg ősmertebb uriebereknél, akiknek nagy titokban megsugták, hogy isteni szüzdohány van birtokukban s szívesen szállítanak belőle. A beszélgetés vége rendszeren vásárlás lett s a fiatal emberek sok megrendeléshez jutottak. Annak rendje és módja szerint becsületesen szállították is az árut. Gyönyörű szép szüzdohányt küldtek, amely azonban meggyújtva elérítette a tűz árasztott. Kiszült hogy éppen nem dohány, hanem festett selyempapíros, megszáritott répaléval. Többek között egy előkelő művész is becsaptak a szélhámosok, akinek tíz kiló dohányt adtak el. Följelentő eddig még nem akadt, érthető okokból.”

Nők eldorádója. Mig az öreg Európában a gyöngye nem tulsulyban van a férfiak felett és nem minden nőt sikerül fökötő alá hozni, addig az amerikai New-Yersey államban ugyancsak kevés a férjhezmenendők száma. Erre mutat az a körülmény, hogy ott sok férfi egyáltalában nem tud asszonyhoz jutni. Egy ilyen elkeveredett férfi a minap New York egyik rendőrbiztosához a következő levélben fordult, hogy szerezzen számára menyasszonyt:

Tisztelt uram!

Kérem hirdesse ki New-Yorkban, hogy nőt keresek. Az illető 25—45 éves és barna legyen. Én öt láb és nyolc hüvely magas vagyok. Testsúlyom 165 font, kék szemem és fekete hajam van. Nem iszom és nem káromkodom.

Tisztelettel

W. B.

A rendőrbiztos a levelet az újságokban közzétette és valószínűleg meg lesz a kívánt eredménye.

Egy kis sportvilág.

— Szabadkai löverseny. —

Nem vagyunk sem „Vadász és Versenylap“, sem pedig „Allgemeine Sport-Zeitung“, mégis ezen szaklapokat megelőzőleg közölhetjük, hogy a tegnapielőtti szabadkai löversenyen annyi családás és leveretés után végre zombori ló is jutott győzelemhez.

Már egypár nappal ezelőtt eldicsekedtünk, hogy mily fényes győzelmet arattak a zombori lovak messze Bereg megyében és most újra dicsekedhetünk azzal, hogy zombori ló volt az, amely a szabadkai löversenyen az „egyesületi díjban“ a többinek a patáit mutogatta, vagyis sportnyelven szólva: canterben nyert. Vagy talán nem canterben nyeres az, amikor a ló a startnál 20 hosszatt veszt, a lovas utközben elveszti az egyik kengyelvasát és fél kengyellel nyer? És ezzel a fenomenális győzelemmel dicsekedhetik társadalmunk egyik legnépszerűbb tagja, az igazi sportsmann apatini Fernbach Károly. Saját nevelésű „Pezsgő“ nevű telivér lovával hozta haza a szép díjat. Ehhez az eredményhez csak gratulálhatunk „Pezsgő“ passionatus tulajdonosának.

Mekkora jelentőségű ez a győzelem, csak akkor látjuk, ha megnézzük, milyen lovakkal szemben győzött „Pezsgő“.

Ott volt a startnál Malachit, a tavali zombori győztes, id. Vojnits Sándor Páratlan és Palma nevű lovai, Volford Sipulusa és Pokorny Product ja.

Rossz start után, amelynél Pezsgő 20 hosszatt vesztett, Sipulusz vette át a vezetést Malachit előtt, a tribünnel átellenében Pezsgő már a „rudliban“ volt és harmadik helyen galoppozott, itt Malachit ment az élre és

sebes iramban vezetett, ekkor Pezsgő egy pillanatra mintba megállt volna és már már attól lehetett tartani, hogy verve lesz, de ez csak egy pillanatig tartott, ekkor szakadt le ugyanis az egyik kengyelvas, a következő pillanatban már Malachit mögött a második helyen fektűt. A nyerő oldalba való befordulásnál Krause, Malachit lovasa, mozogni kezdett és nemsokára ostorhoz nyult, itt Raus, Pezsgő lovasa, erélyesen előre dobja a lovát és igen könnyen 1½ hosszatt nyer. Egetverő éljenzés követte ezt a bravuros lovaglást. Mindenki sietett gratulálni Pezsgő boldog tulajdonosának, apatini Fernbach Károlynak.

A többi futam iránt már nem volt ekkora érdeklődés, némi emótiót még az eladóverseny keltett, itt is futott Fernbach Károly Hűség nevű lova, de verseny közben kitért, nem tudjuk, ha ez az incidens nem történik, nem szölt-e volna a végküzdelemben, mert igen jól fektűt a versenyben és teljesen frissen tért vissza a mázsához. Ezt a versenyt Vojnits Sándor Dámája nyerte.

A többi futamokban a következők győztek: Mezőgazdák versenyében: Csalfa. Szabadka város díjában: Zobnaticza és a Gátversenyben: Csinos.

Az érdekes küzdelmeket szép és intelligens közönség nézte végig és Zomborból is sokan felrándultak, hogy tanui legyenek a zombori ló fényes győzelmének.

HIRDETÉSEK.

Eladó zongora.

Egy jó karban levő zongora eladó. Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

4—1

3901/1903. kig.

Pályázati hirdetmény.

Rigycia községben 100 korona évi fizetés és az egyes szülési esetek után a felek részéről fizetendő 80 fillérben megállapított díjazással javadalmazott községi szülésznői állás üresedésbe jövén, felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **szeptember hó 30-ig** nyújtsák be.

Baja, 1903. szeptember hó 7-én.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

667/1903.

Hirdetmény.

Bezdán község előljárósága meghirdeti, hogy a 10 községi bika számára melléképületekkel együtt 6291 kor. 20 fillér előirányzott költséggel emelendő birkaakol építését a folyó évi **szeptember hó 20-án d. u. 4 órakor** a községháza tanácsstermében megtartandó árlejtésen biztosítja.

Árlejtézők kötelesek a kikiáltási árnak 10% át bánatpénzzül letenni.

Egyéb feltételeket, részletes költségvetés és tervrajzokat a községi jegyzői irodában lehet a hivatalos órák alatt megtekinteni.

Kelt Bezdánban, 1903. évi szeptember hó 14-én.

Bosnyák János, Lovas György,
jegyző. 2—1 bíró.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága.

4707. szám.

kbiz. 1903.

Hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága részéről közhírré tétetik, hogy Goszpodince község kérelme folytán a Livada és Jorac nevű dűlőiben létesítendő mezei közös dűlőt céljaira Goszpodince község határában szükségelt s Kalány Jován, Buzarszki Sergia és birtoktársai Juca és György, Nedykov Lyuba, Dobanovacszi Száva, Karanov Tódor, Sztepanov Bogolyub valamennyien goszpodincei lakosok tulajdonát képező összesen 24 hold 660 □ öl földterületre nézve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1903. évi május hó 28-án 25416/l. szám alatt kelt leiratával a kisajátítási eljárást elrendelte.

Az 1881. évi XLI. t. c. értelmében kiküldött bizottság a helyszíni tárgyalást az idézett törvény alapján Goszpodince községében a község házában **1903. évi szeptember hó 30-án (szerda) délelőtt 11 órakor** fogja megkezdeni

Miről érdekeltek azzal értesítettek, hogy a kisajátítási terv és összeírás Goszpodince község házában a hivatalos órák alatt 1903. évi szeptember hó 15-től 1903. évi szeptember hó 29-ig (kedd) bezárólag terjedő 15 napon át közszemlére kitétetik és hogy a tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv s az ellen és minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni.

Végül kijelentetik, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg s hogy a meg nem jelenés vagy a felszólamlásnak elmulasztása miatt az idézett törvény 36. §-ában körülírt jogkövetkezményekkel jár.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságának Zomborban, 1903. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Latinovits Pál,

főispán, mint a kbiz. elnöke.

3555. szám.

Zombori kir. ügyészségtől.

k. t. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség közhírré teszi, hogy a feltgyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének, ugy az apatini, hódási és kulai kir. járásbírósi fogházakban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének együttes biztosítása tárgyában **1903. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9 órakor** a királyi ügyészség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés tartatik.

Bánatpénz 2000 korona.

Kikiáltási ár egy főtt étadag 22 fil., 56 dkgr. kenyérre 10 fillér, együtt 32 fillér.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. ügyészségnél megtekinthetők.

Felhívatnak vállalkozni óhajtók, hogy a szabályszerűen felszerelt, bélyegzett és bánatpénzzel vagy megfelelő értékű állami értékpapirokkal, vagy szintén megfelelő értékű az állam által kamatbiztosított értékpapirokkal ellátott zárt írásbeli ajánlatukat 1903. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9 óráig a zombori kir. ügyészségnél nyújtsák be, illetve a szóbeli árlejtésnél személyesen vagy meghatalmazottjaik által képviselve jelenjenek meg.

Zombor, 1903. szeptember 6.

Kerekes János,

kir. ügyész.

3—2

Egyéves önkénteseknek,

valamint tűzoltóknak egyenruhát teljes felszereléssel, továbbá mindennemű egyén- és polgári ruhát jutányosan készít, illetve szállít, valamint javításokat olcsón és pontosan elfogad

Knípl János,

4—1 polgári és egyenruha szabó

Zombor, bajai-utca a nagy szerb templom mellett.

Két fiatal segéd, egy tanonc

azonnal felvétetik
ifj. Heindlhofer R.
fűszerkereskedésében, Zombor.

5411/1903.

Pályázati hirdetmény.

Ósoóvé, Ujsoóvé, Kulpin és Deszopotzentiván községekből álló körállatorvosi állásra Ósoóvé székhelylyel pályázatot nyitok.

Az állással évi 1500 korona fizetés és egyezségileg megállapítandó látogatási díjjal van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi alkalmaztatásukat s minősítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi szeptember hó 30-áig** nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ujvidék, 1903. szeptember 10-én.

Mezey Imre,

főszolgabíró.

2—1

Hirdetmény.

A szóntai határban 884 katasztrális hold réti föld, mely különösen kendertermelésre alkalmas, egészben vagy parcellázva, több évre **haszonbérbe adatik.**

Haszonbérrelni szándékozóknek felvilágosítást ad **Matkovits Béla** apatini főszolgabíró.

2263 szám.

kig. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága által 839/kgy. 1896. szám alatt jóváhagyott építési terv és költségvetés alapján Szónta község tulajdonát képező 164. ö. i. 374. hr. számú házbhelyen a régi épületnek vállalkozó által leendő lebontása mellett egy új község-háznak építésére nézve **árlejtési határ-időül 1903. évi szeptember hó 25. napjának d. e. 9 órája** Szónta község-házához ezennel kitétetik azzal, hogy a nyilvános szóbeli vállalati ajánlaton kívül alábbi összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátandó írásbeli zárt ajánlat is az árverés megkezdése előtt árlejtést foganatosító alulírott eljárásságnál nyújtandó be.

A költségvetési előirányzat szerint ezen építkezés 19734 korona 08 fillérnyi összegben van felvéve, melynek 10% át vállalkozó az árlejtés előtt bánatpénz címen az eljárásságnál letenni tartozik. Részletes építési tervek és árlejtési feltételek a községi jegyzői irodában naponta a délelőtti órákban közszemlére vannak kitéve, mely szerint az épület ez év folyamán tető alá hozandó, jövő évi augusztus hó elsejéig Szónta községének vállalkozó által készen átadandó.

A vállalati összeg Szónta község házipénztárából 3 egyenlő részletben lesz kifizetendő vállalkozónak és pedig: I-ső részlet ha az épület tető alá kerül, II-ik részlet ha az épület kész, III-ik részlet, melybe a bánatpénz is betudandó, ha az épület átvétetik.

Ezen körülményről vállalkozók tudomás és mihezalkalmazkodás végett értesítettek. Szóntán, 1903. évi augusztus hó 7-én.

Thurszky János,

jegyző.

Vidakovits András,

bíró.

ELSŐ BAJAI AGYAG-, CEMENT- ÉS GIPSZÁRUGYÁR Özv. SPITZER SIMONNÉ és TÁRSA.

Ajánlják: **templomok, folyosók, kapubejáratok, konyhák, fürdőszobák, üzlethelyiségek, gépházak, kertiházak stb.** kövezetének, ugyszintén falak burkolására

egyszerű és diszes Metallique lapjaikat,

mint legszebb, legtartósabb és legolcsóbb burkoló anyagot.

Préselt járdatégla, gipszdiszitmények, cement diszcserép.

Mintalapokkal és költségvetéssel bármely hajó- vagy vasutállomásra szívesen szolgálunk.

*—8

Telefon 33.